

LA GESTIÓ DEL CONEIXEMENT

ESTRANGERS A PRESÓ: orientacions en l'execució de les penes

**Dolo Basallo, jurista criminòloga CPP
1 desembre 2005**

Si el ponent Jorge Sibrál ha manifestat abans de la meva ponència que considerava que el llistó per ell era molt alt després de les paraules sempre magnífiques del Santiago Redondo, imagineu-vos com em sento jo després d'haver escoltat a tots els que m'han precedit. Lo bo d'això, és que no soc la última a parlar!

Us asseguro que ser en una taula com aquesta, rodejada de tants psicòlegs, em fa sentir un cert grau d'inquietud, donada la meva minoria,, i ben segur que els juristes presents m'entenen perfectament. Però, si una cosa te de bo estar aquí dalt, es poder contemplar moltes cares antigament conegudes i que avui retrobo amb alegria.

Jo no us parlaré de programes específics. Jo soc un "kit-kat" de les ponències. Intentaré parlar-vos d'un tema que penso és de gran actualitat a les nostres cases: Estrangers a presó.

I, donada l'amenaça del Jesús Martínez de controlar el temps, em permetreu anar per feina.

ESTRUCTURA I CONTINGUTS

La població interna.

- Les poblacions encarcerades a Europa.
- Evolució de la població encarcerada a Catalunya d'ençà el 1990.
- El perfil sociodemogràfic dels interns estrangers a Catalunya.
- El perfil de l'intern estranger del CP Ponent: evolució.

OBJECTIUS (A)

- Identificar els trets principals de la població interna estrangera en els centres i serveis penitenciaris a Catalunya, i més concretament, la tipologia de població estrangera ingressada al CP Ponent: la seva evolució en els darrers anys, la seva situació actual i les perspectives de futur.
- Saber explicar els aspectes claus en què aquesta evolució està condicionant, i condicionarà a mig termini, la situació dels centres penitenciaris.

OBJECTIUS (B)

- Disposar de la informació necessària, referent a les possibilitats de fer complir el fallo dels estrangers sentenciats a pena de presó amb substitució de la pena per la expulsió. Principals reptes que es pot plantejar el nostre sistema penitenciari envers a una possible, encara que petita descongestió dels nostres centres penitenciaris.
- Explicar les dades més rellevants sobre els circuits establerts per poder executar les substitucions de penes per expulsions, depenen de la nacionalitat de l'intern.

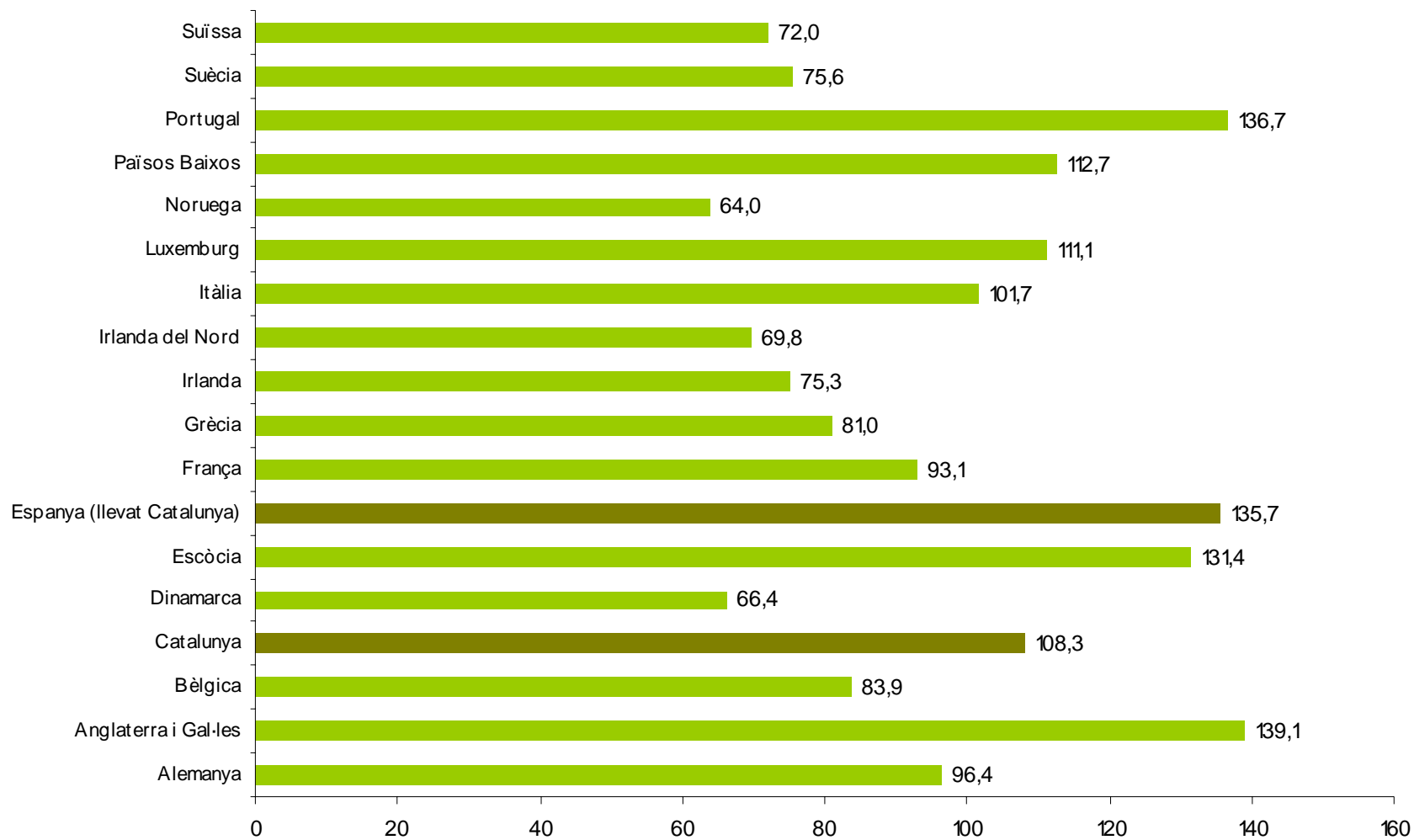
OBJECTIUS (C)

- Fer el suggeriment de possibles actuacions operatives concretes de la nostra Secretaria de Serveis Penitenciaris i Rehabilitació, envers a la població estrangera.

Les poblacions encarcerades en Europa.

Encarcerats per cada 100.000 habitants a 1 de setembre de 2003

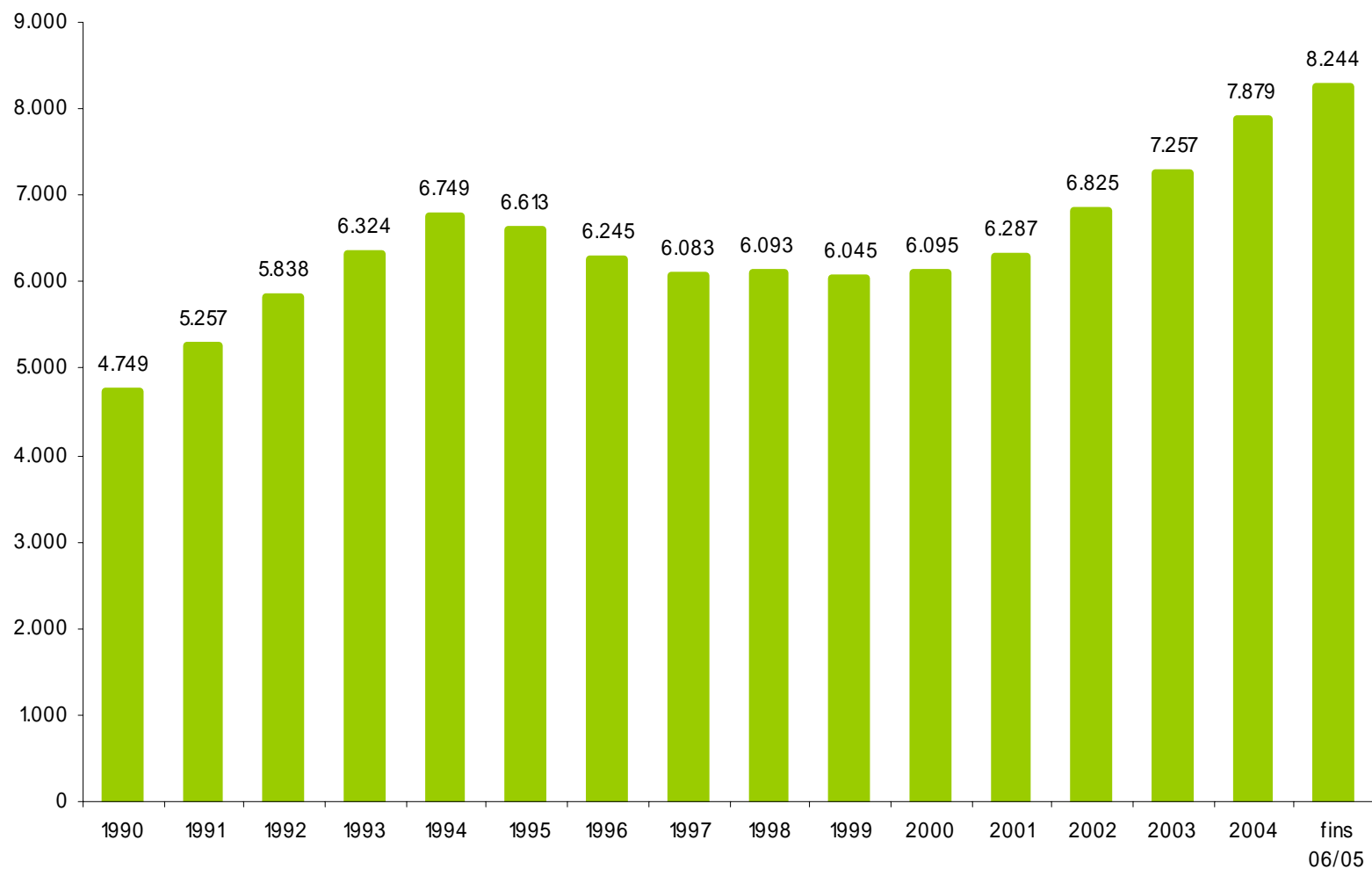

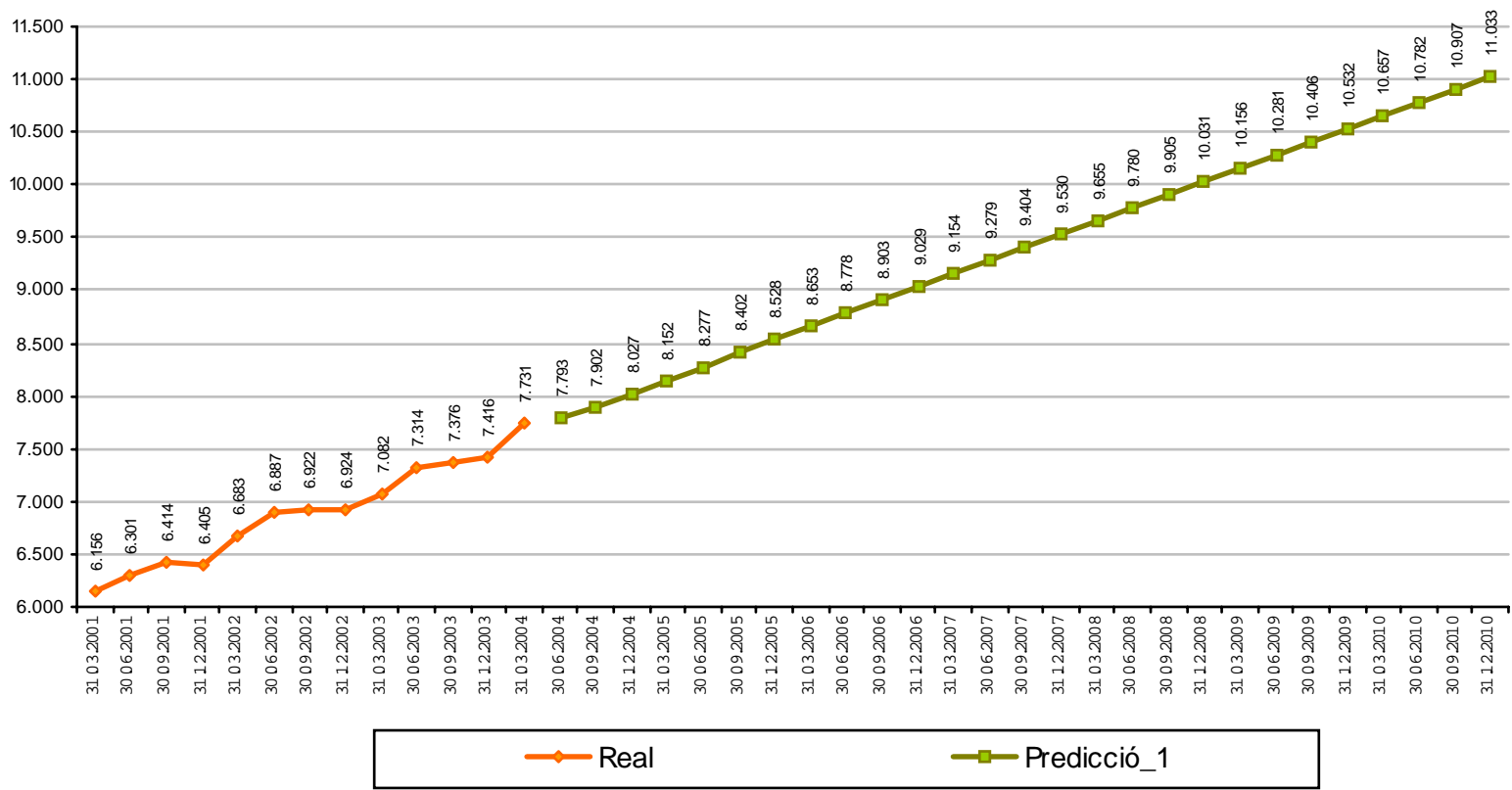
ATENCIÓ A LES DADES.

EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ A CATALUNYA

Evolució de la població encarcerada. Mitjanes anuals

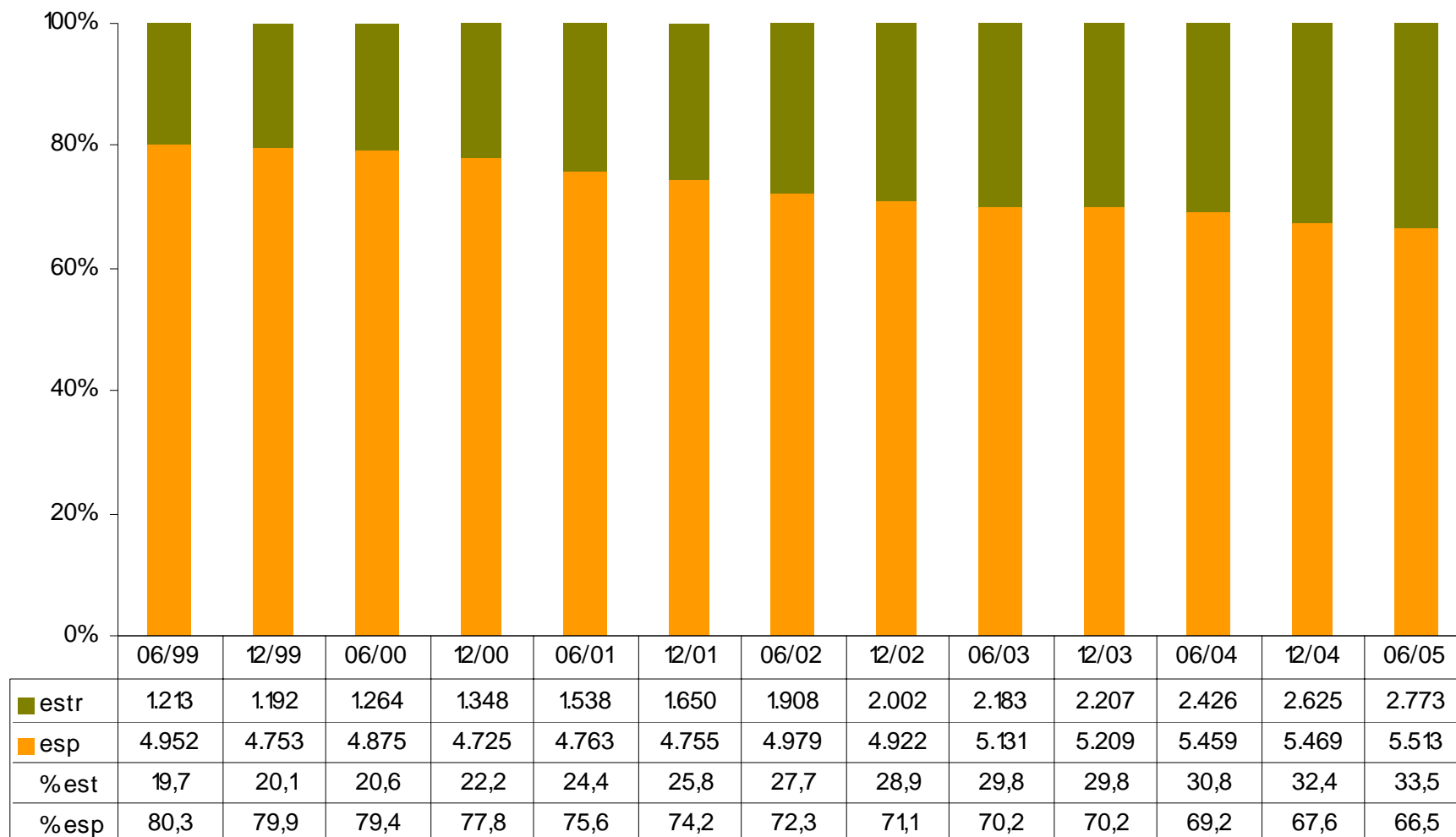

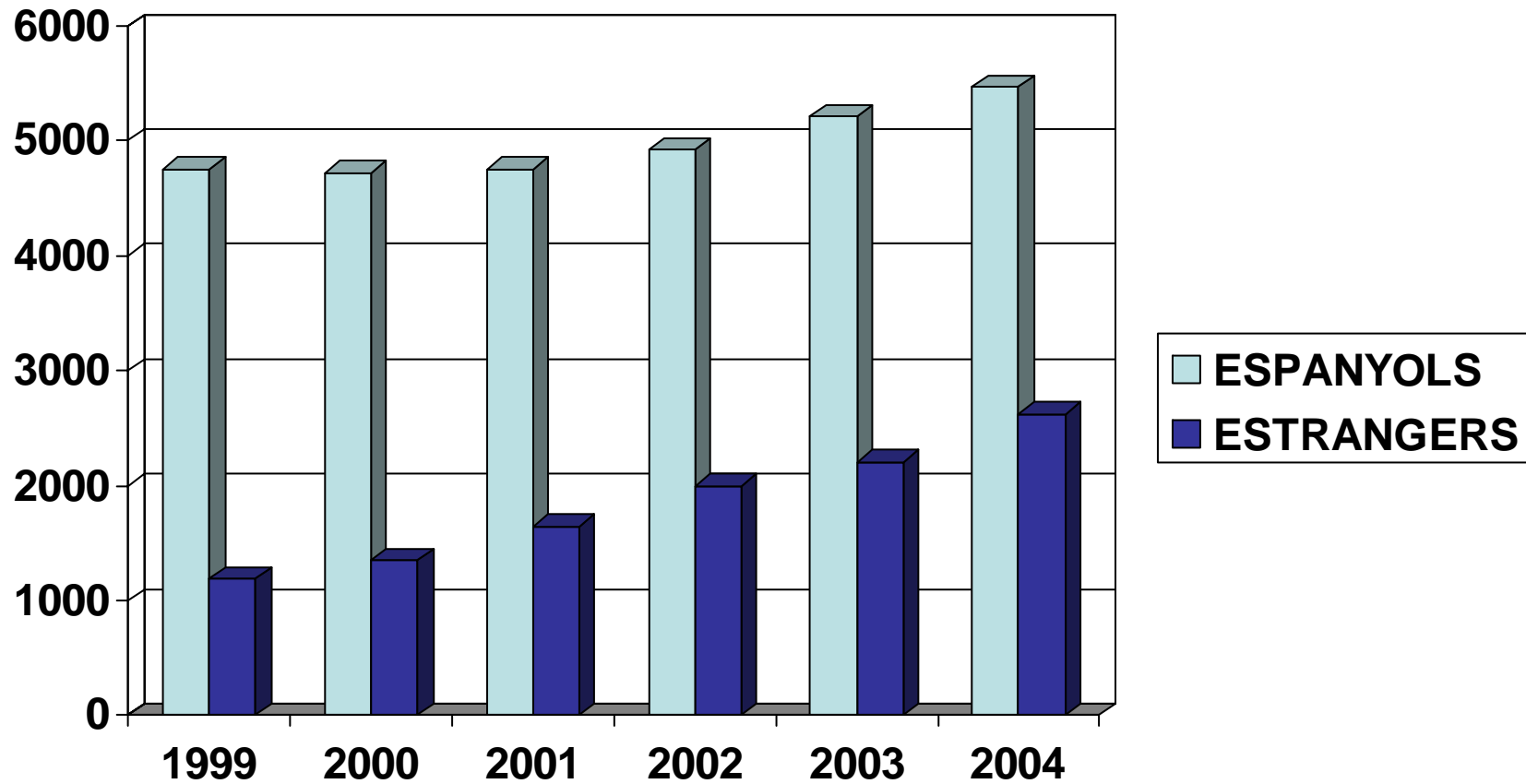
El perfil sociodemogràfic.

Distribució dels interns en funció de la nacionalitat. Evolució semestral

EVOLUCIÓ INGRESSOS ESTRANGERS EN ELS ÚLTIMS 5 ANYS

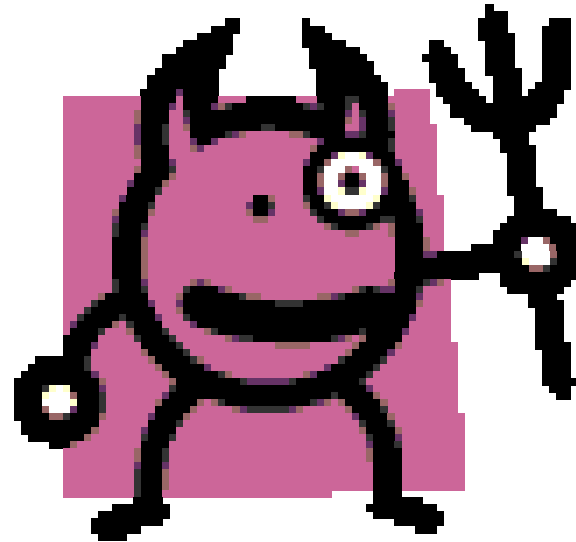
ELS 10 PRIMERS PAÏSOS D'ORÍGEN, A DESEMBRE 2004

- MARROC 33,33%
- ALGÈRIA 8,03%
- COLÒMBIA 6,69%
- EQUADOR 3,79%
- ROMANIA 3,68%
- FRANÇA 3,05%
- ITÀLIA 3,01%
- REP.DOMINIC 2,79%
- BOLIVIA 1'60%
- BRASIL 1'45%

% POBLACIÓ RECLUSA ESTRANGERA QUE INCREMENTA PER ÀREES GEOGRÀFIQUES

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Europa Est	2'87	5'32	6'96	8'62	10'03	9'86
Magrib	36'22	37'6%	39'87	40'36	40'62	40'25
Amèrica central i sud	21'29	21'40	21'52	20'56	21'37	23'92
Àsia	2'25	2'22	2'35	2'99	2'55	2'95

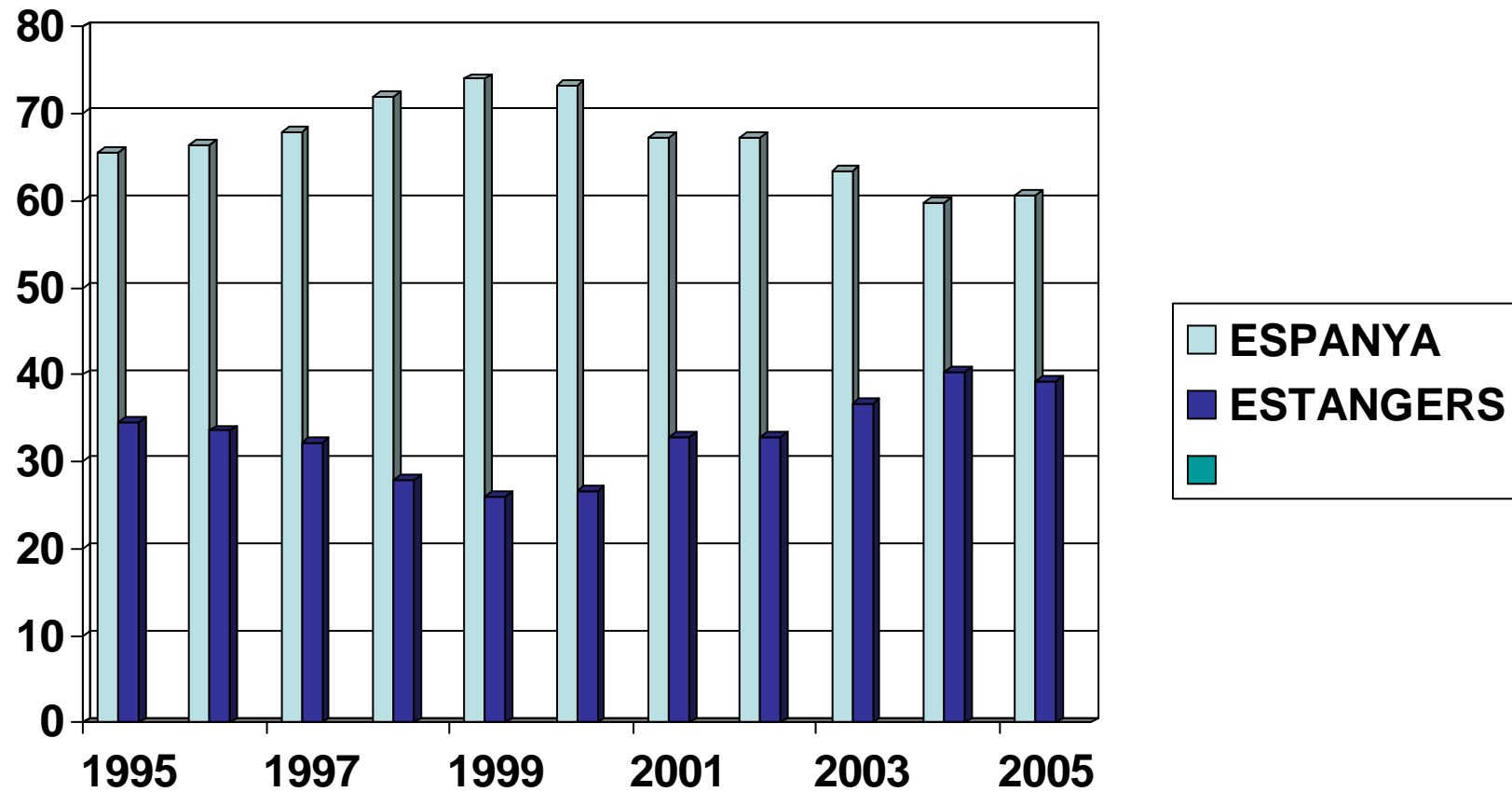
POBLACIÓ ESTRANGERA AL CENTRE PENITENCIARI PONENT

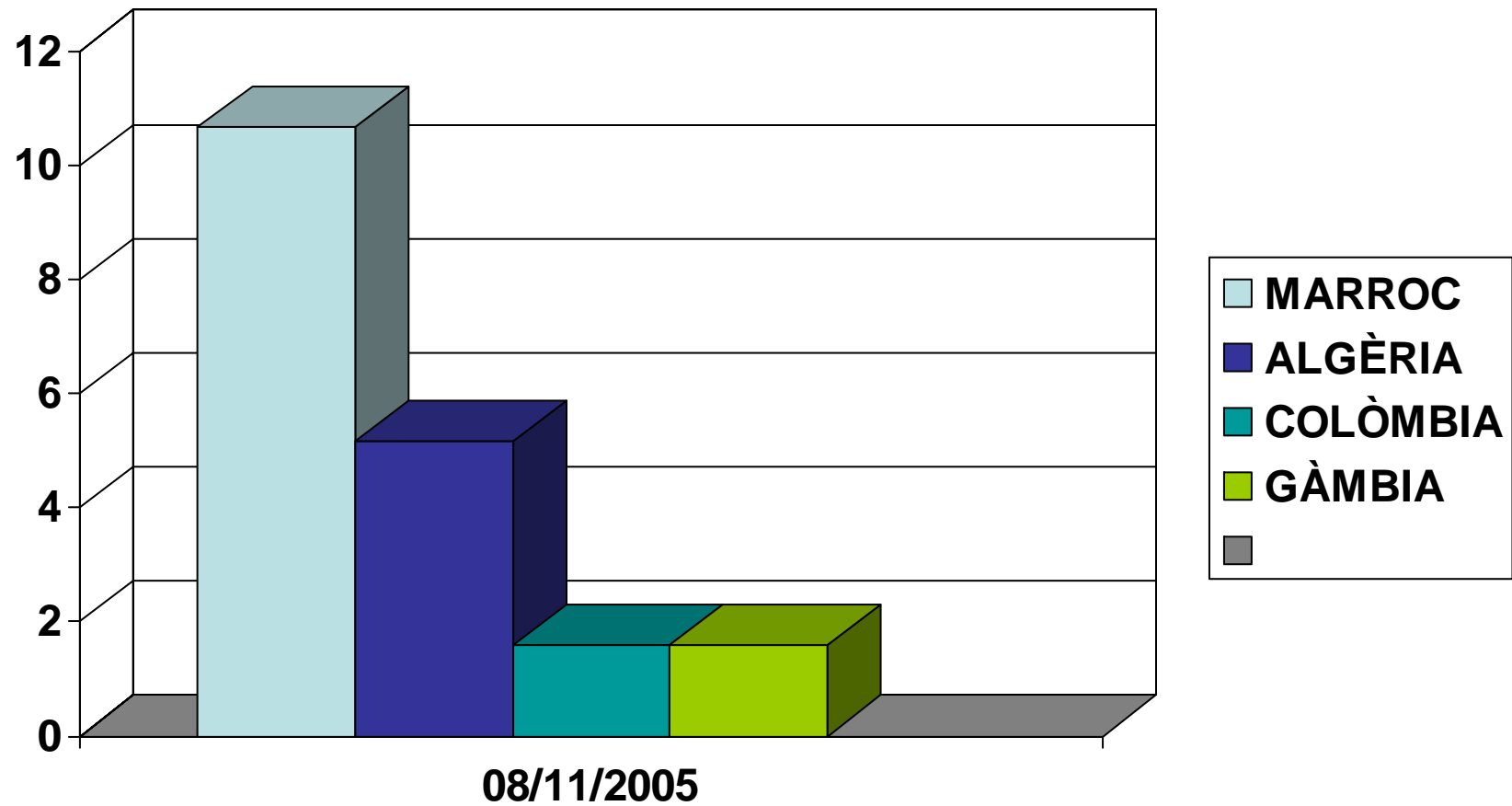
EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ ESPANYOLA I ESTRANGERA EN ELS ÚLTIMS 11 ANYS AL CP PONENT

(dades a novembre de cada any)

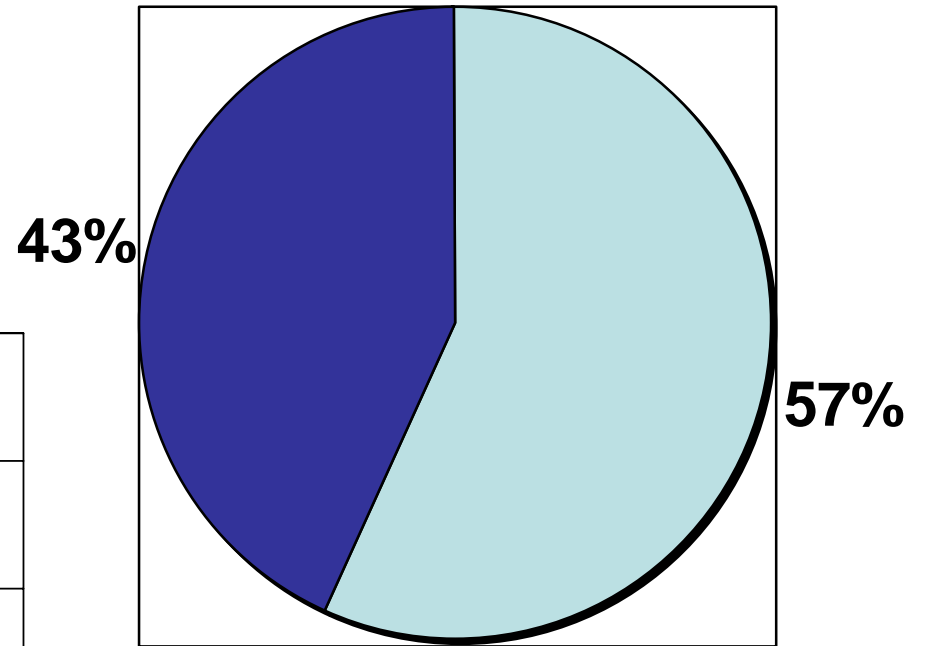
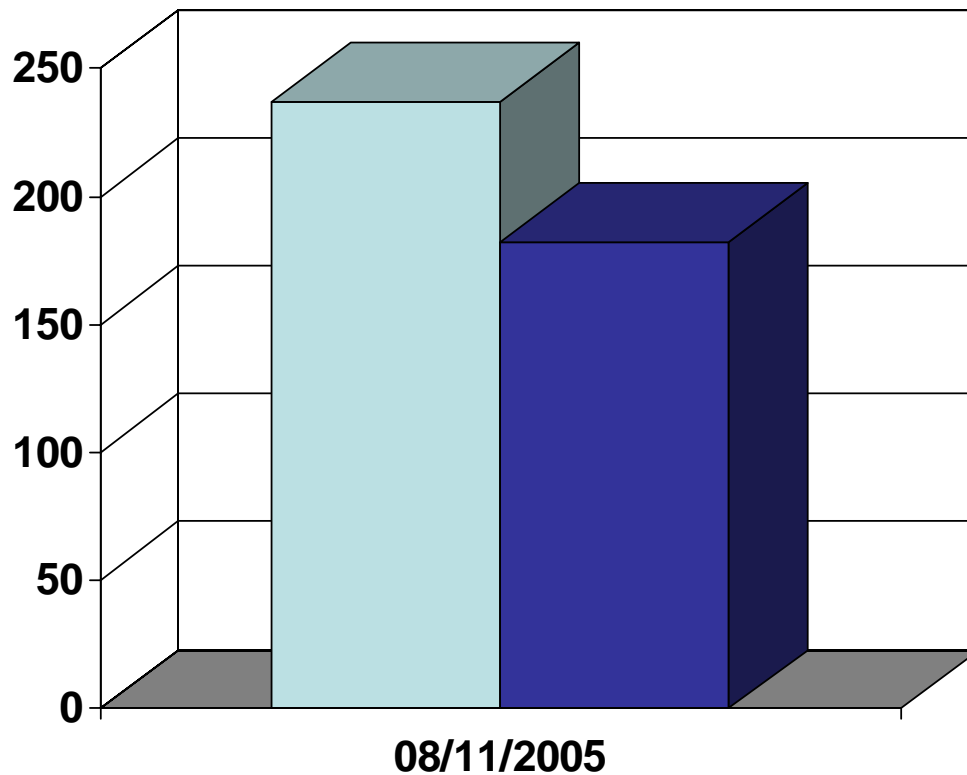
DISTRIBUCIÓ POBLACIÓ CPP

PERFIL ESTRANGERS CPP PER NACIONALITAT

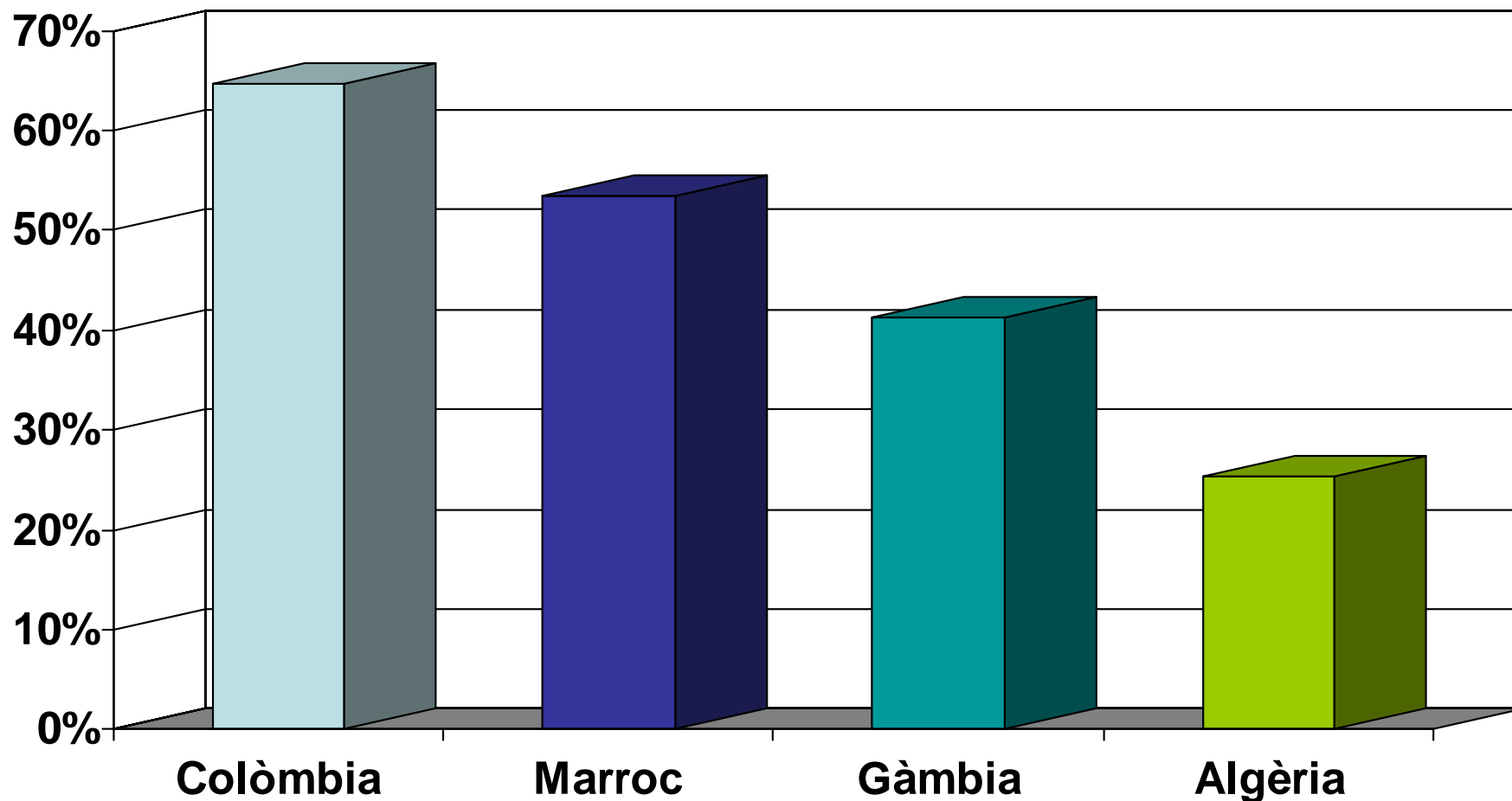

INTERNES ESTRANGERS CPP I DOCUMENTACIÓ

- Sense documentació al CPP
- Amb documentació al CPP

PERCENTATGE DE DOCUMENTATS DELS PAÏSOS MÉS NOMBROSOS AL CPP

ATENCIÓ

SUBSTITUCIÓ DE LA PENA PER L'EXPULSIÓ

SUBSTITUCIÓ DE LA PENA PER L'EXPULSIÓ

QÜESTIONS CLAU:

- QUINS PROBLEMES PODEM TENIR?
- A QUI ES POT EXPULSAR?
- QUAN?
- COM ES POT FER?

SUBSTITUCIÓ DE LA PENA PER L'EXPULSIÓ

PROBLEMA: DOCUMENTACIÓ

- Realment tenir o no la documentació és un problema?
- Tots els estrangers susceptibles d'expulsió judicial han d'estar degudament documentats?
- Es pot executar l'expulsió judicial a algún país sense tenir documentació?
- Es procedeix d'igual manera, independentment del país d'origen del penat?

SUBSTITUCIÓ DE LA PENA PER L'EXPULSIÓ

- Països del continent Africà als quals normalment **no** s'expulsa estrangers:
 - Guinea
 - Ghana
 - Gàmbia
 - Senegal
 - Camerun
 - Golfo de Guinea: de Libèria a Gabon...
- Països del continent Africà als quals **sí** s'expulsa estrangers:
 - Nigèria
 - Marroc
 - Algèria

MARROC

- Existeix un vol xàrter policial cada 15 dies
- Durada del viatge: 3 dies (anada i tornada de les FCS)
- Documentats:
 - passaport o fotocòpia
 - cèdula d'identificació o fotocòpia
 - carnet de conduir o fotocòpia

MARROC

- No documentats:
 - per via terrestre, fins frontera Marroc
 - Entrevista del penat amb la policia de frontera marroquina, per tal d'esbrinar si és nacional del seu país.
 - Problema de no admissió: ingrés al CP espanyol més proper

ALGÈRIA

- Documentació:
 - Passaport
 - Fotocòpia del passaport:
 - Per via terrestre fins al consolat d'Alacant
 - Entrevista del penat amb el vicecònsol, que determina si l'accepten com a nacional del seu país o no.
 - Si l'admeten com a algerià, fan un salconduit per documentar-lo i poder-lo expulsar.

Normalment, es fa en vaixell.

- **No documentats:** Res.

ROMANIA, BULGARIA

- Un vol xàrter policial al mes
- Amb documentació o fotocòpia del passaport
- Sense documentació: Res
- Possibilitat document UE ¿?

SUDAMÈRICA: BRASIL, COLÒMBIA I EQUADOR

- Sempre necessari passaport original
- Fotocòpies o altra documentació original (militar, sanitària...):
 - Colòmbia: entrevista consolat Colòmbia a Madrid
 - Equador i Brasil: res sense passaport original
 - Colòmbia i Equador: vol xàrter policial
 - Brasil: vol regular

ESTRANGERS

**POSSIBLES ACTUACIONES
OPERATIVAS CONCRETAS**

DADES A TENIR EN COMPTE

1. XII reunió de JVP, 2003, sobre criteris d'actuació, conclusions i acords:

En els permisos de sortida d'interns estrangers, no es farà discriminació per a la seva concessió, sempre que reuneixin els requisits legals, però **S'HA DE DENEGAR LA CONCESSIÓ DE PERMISOS ALS ESTRANGERS INDOCUMENTATS QUE ES NEGUIN A SER DOCUMENTATS**, donat que el risc de trencament és evident.

DENEGACIÓ DE PERMÍS ORDINARI: RISC DE TRENCAMENT DE CONDEMNNA D'ESTRANGER

Interlocutòria 1854/00, de 20 de desembre de 2000, JVP 3 IIPP.

- És cert que els penats estrangers tenen menys motius per romandre al nostre país que els nacionals, però han de tenir-se en compte totes les dades que es tenen i, si sempre el trencament és una il·legalitat indesitjable i normalment també un delictes i, evidència en part, un fracàs del tractament penitenciari, la mera hipòtesi del mateix no es causa suficient per denegar els permisos, encara que es tracti d'intern estrangers.
- Hem de tenir en compte que, si el CP permet (art. 89) la substitució de penes inferiors a 6 anys imposades a estrangers per la seva expulsió temporal del territori, no pot convertir-se en una tragèdia jurídica un trencament de condemna, si és que es produeix, quan son bastant menys de 6 anys la resta de la pena que resta per complir.
- Però, com què el trencament de condemna sempre és un fet no desitjable per nosaltres, sí hem de tenir en compte doncs si el risc es tan elevat que fa veure com a inconvenient la proposta de permís.

DADES A TENIR EN COMPTE

2. En els casos d'existir incoació i/o resolució d'expedient administratiu d'expulsió, es fa necessari disposar d'aquesta informació als nostres CP per tal de fer la valoració escaient de cada cas, i trametre la informació al JVP.
3. La substitució de la pena per la expulsió del territori nacional dels estrangers en situació irregular condemnats a PPL <6/0/0, és una regla general.

Creació d'un **PROGRAMA DE GESTIÓ DE LA DOCUMENTACIÓ**

- Actuació: Millora i potenciació dels circuits establerts amb:
 - Brigades Provincials d'estrangeria i Documentació del CNP a les 4 províncies, i les Brigades Locals en el cas de les presons de Figueres i CPQC.
 - Les Oficines Úniques d'estrangeria de la Delegació i Subdelegacions del Govern
 - Jutjats que executen les sentències
 - Fiscalies en matèria d'estrangeria
 - JVP

PROGRAMA DE GESTIÓ DE LA DOCUMENTACIÓ

- Descripció operativa de l'actuació i procediment a realitzar: Coordinació amb les unitats esmentades per tal de fer intercanvi de documentació i fer suggeriments de manera temporalitzada dels expedients tramitats
- Temporalització: durant el 2006

PROGRAMA DE GESTIÓ DE LA DOCUMENTACIÓ

Criteris d'avaluació:

- n⁰ expedients governatius incoats / resolts
- N⁰ excarceracions per expulsió administrativa
- N⁰ sentències amb expulsió judicial
- N⁰ excarceracions per substitució de pena per expulsió
- N⁰ excarceracions per compliment de la LC de l'estranger al seu país (art.197RP)
- Durada del temps dels procediments
- N⁰ desestimacions

ATENCIÓ

SUGGERIMENTS ENVERS A
ACTUACIONS OPERATIVES
CONCRETES, **ENVERS LA POBLACIÓ
ESTRANGERA.**

1. Confecció d'un protocol per possibilitar a la població estrangera el compliment de la llibertat condicional o l'avançament de la mateixa, al seu país d'origen.
2. Creació d'un protocol que potenciï i possibiliti la substitució de les PPL < 6/0/0 per l'expulsió del territori nacional, imposades a estrangers no residents a Espanya.

3. Confecció i potenciació d'un protocol per sol·licitar la substitució de la pena per l'expulsió al compliment de les $\frac{3}{4}$ parts.
4. Confecció d'un protocol d'informació dirigit a la població penitenciària estrangera, en relació als convenis i tractats internacionals vigents en matèria de trasllat de persones condemnades, que faci possible el trasllat al seu país d'origen per seguir extingint condemna en el centre penitenciari del seu país.

- EL QUE POGUEM ACONSEGUIR QUE EL TEMA DELS ESTRANGERS COMPLINT CONDEMNNA A LES NOSTRES PRESONS, SIGUI UN EIX IMPORTANT A TREBALLAR DURANT EL PROPER ANY 2006, DEPENDRÀ DE L'ESFORÇ I ENTUSIASME DE TOTS NOSALTRES.

